

2 października 1939 r. obrońcy Rejonu Umocnionego Hel zakończyli prowadzenie nierównej walki z przeważającymi siłami niemieckiego agresora.

27. OBROŃCÓW HELU znanych ze stopnia wojskowego, imienia i nazwiska oraz 4. nieznanymi pozostało na zawsze w zbiorowej mogile na Cmentarzu Komunalnym w Helu.

W 66. rocznicę tamtych dni odbyła się uroczystość upamiętniająca zakończenie obrony Samotnego Półwyspu w 1939 roku.

Członkinie i członkowie Koła Nr 3 Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy Wojska Polskiego w Helu, realizując swój statutowy cel, jakim jest „**Obrona czci, honoru i godności żołnierza polskiego oraz wspieranie działalności związanej z historią i tradycjami oręża polskiego**” wystąpili do Rady Miasta Helu o uhonorowanie Obrońców Helu z 1939 roku tytułem „**HONOROWY OBYWATEL MIASTA HELU**”.

26 lutego 2003 roku Rada Miasta Helu nadała pośmiertnie ten tytuł:

– dowódcy Rejonu Umocnionego kontradmirałowi **Włodzimierzowi Steyerowi** (ówczesnemu komandorowi);

– oraz komandorowi porucznikowi **Zbigniewowi Przybyszewskiemu** do-

wódcy baterii imienia **Heliodora Laskowskiego** (ówczesnemu kapitanowi marynarki).

Następnie 26 sierpnia 2004 r. zbiorowym tytułem „**HONOROWY OBYWATEL MIASTA HELU**” wyróżnionych zostało 31. Obrońców Helu wypisanych na tablicy nagrobnej, poległych z bronią w rękę i spoczywających tu – w zbiorowej mogile – w uznaniu zasług, za ich waleczność, męstwo i honor oraz rozstawienie imienia miasta Helu.

Wymienione wyróżnienie ma charakter honorowy – satysfakcjonujący bohaterów wojny obronnej narodu polskiego w 1939 r.

W uroczystości na cmentarzu uczestniczyło 11. żyjących Obrońców Helu z Województwa Pomorskiego, przedstawiciele Dowództwa Marynarki Wojennej RP, Dowódca i stan osobowy stacjonującej w Helu 9. Flotylli Obrony Wybrzeża, Władze Miasta Helu i Jastarni, przedstawiciele Straży Granicznej, Prezes i Sekretarz Zarządu Wojewódzkiego ZBZZ i OR WP w Gdańsku, członkowie Związku Kombatantów RP i Osób Represjonowanych, harcerze miejscowego Hufca ZHP, członkowie Zrzeszenia Kaszubsko – Pomorskiego, osoby reprezentujące Stowarzyszenie „Przyjaciele Helu”, nauczyciele i młodzież szkolna, członkowie Ochotniczej Straży Pożarnej w Helu, społeczeństwo miasta, Orkiestra Reprezentacyjna Marynarki Wojennej, kompania honorowa wystawiona przez Komendę Portu Wojenne-

TRADYCJE

go Hel, poczty sztandarowe organizacji i stowarzyszeń.

Dowódca 9. Flotylli Obrony Wybrzeża kontradmirał Czesław Dyrz przedstawił rys historyczny związany z przygotowaniem do wojny obronnej oraz przebiegiem walk aż do jej zakończenia. Wystąpieniu Dowódcy towarzyszyło wzruszenie i tży HONOROWYCH GOŚCI.

Mszę Świętą Polową w intencji Bohaterskich Obrońców Helu z 1939 roku odprawili: ksiądz kanonik komandor porucznik Jan Maliszewski – kapelan 9 FOW oraz proboszcz miejscowej parafii rzymsko-katolickiej pod wezwaniem Bóże go Ciała ojciec Czesław Florentyn Nowak.

Odsłonięto i poświęcono odrestaurowany pomnik Obrońców Helu opatrzony krzyżem, orłem z marynarskiej czapki okresu międzywojennego, tablicą z nazwiskami poległych i spoczywających w tej zbiorowej mogile, Krzyżem Wirtuti Militari oraz winietą „**HONOROWY OBYWATEL MIASTA HELU**”.

Wszyscy obecni na uroczystości Obrońcy Helu otrzymali wyróżnienia:

Burmistrz Helu podziękował tym, którzy przyczynili się do odrestaurowania pomnika, zorganizowania i uświetnienia tej patriotycznie – wojskowej uroczystości.

Zauważalne szczęście i radość wypisane na twarzach Obrońców Helu, wzruszenie i tży niech będą podsumowaniem tego szczególnego dnia.

Z naszej strony uroczystość ta była wyrazem honoru oddanego poległym BOHATEROM oraz szacunku skierowanego do żyjących i obecnych na uroczystości OBROŃCÓW HELU.

Eugeniusz KONARSKI

KOMBATANCI ODSŁONILI POMNIK W SANOKU

Po siedmiu latach działalności Komitetu Budowy Pomnika wysiłki jego członków zostały uwieńczone sukcesem. 11 listopada ub.r. w Sanoku w ramach obchodów 87. rocznicy Święta Niepodległości nastąpiło uroczyste odsłonięcie pomnika „Synom Ziemi Sanockiej Poległym i Pomordowanym za Polskę”.

Rozświetlony blaskiem płonących pochodni i światłami jupiterów plac św. Jana, obok kompanii reprezentacyjnej 5 Batalionu Strzelców Podhalańskich, orkiestry z Garnizonu Rzeszów oraz pododdziałów Policji, Państwowej i Ochotniczej Straży Pożarnej, wypełnili licznie kombatanci, przedstawiciele władz samorządowych i duchowieństwa, a także

harcerze, młodzież szkolna i mieszkańcy miasta.

Pod nowo powstałym pomnikiem stanęły poczty sztandarowe organizacji społecznych, kombatanckich i miejscowych szkół. Wśród nich nie zabrakło również poczty sztandarowego sanockiego Związku Byłych Żołnierzy Zawodowych i Oficerów Rezerwy WP w składzie: por. **Zdzisław Futyma**, st. chor. sztab. **Stanisław Frączek** i st. sierż. sztab. **Jan Sieczkowski**.

Obecne były również delegacje reprezentujące dowództwa jednostek wojskowych, m.in. dowódcę 2 Korpusu Zmechanizowanego gen. broni **Mieczysława Bieńka** i dowódcę 21 Brygady Strzelców Podhalańskich gen. bryg. Janusza Brono-

wicza. Z Rzeszowa przybyli członek Prezydium Zarządu głównego ZBZZIORWP płk dypl. **Józefa Mrocza** oraz płk **Bronisław Martowicz** – członek Koła nr 7.

Mazurek Dąbrowskiego rozpoczął tę doniosłą uroczystość. Po oficjalnym przedstawieniu i powitaniu przedstawi-